

О. Дика

ТЕАТРАЛЬНІ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ЄВРОПІ ТА АМЕРИЦІ

О. Дика

THEATRICAL IMPROVISATIONS IN EUROPE AND AMERICA

У наш час шоу-імпровізації набули великої популярності в сучасній Європі та Америці, оскільки вони здатні розкрити будь-яку тему. Ці шоу отримали право на власний Всесвітній день імпровізації — це перша субота березня. Цього року свято відбулося 4 березня. Багато країн Європи відзначали цей день: Швеція, Італія, Польща, США, Німеччина та інші країни. Проте Франція — це королева імпровізації, а саме Париж. Щотижня або щомісяця, у театрах чи кафе столиці Франції, проводиться шоу театру імпровізації. А в театрі Euroréen проходить Кубок Парижа з імпро.

Імпровізація — це витвір мистецтва, який створюється під час процесу виконання, або фактичний процес його створення. Це коли актори-імпровізатори повинні грати сцену чи цілу виставу, не домовляючись заздалегідь, без будь-якого сценарію чи плану. Тему імпровізації може означити ведучий або аудиторія. Глядачі дуже люблять імпровізації, тому що це шалено весело і захоплююче! Аудиторія стає частиною виступу, повноправними учасниками. На відміну від сценарного театру, імпровізація зумовлює незнання того, що буде далі під час спільного виступу. Найчастіше принципом імпровізації є: «Так, і ...». Ця методика полягає в тому, що імпровізатор сприймає інформацію, яку пропонує партнер — «так», «і...» додає вміст від себе. Без сценарію. Глядачеві, окрім розваги, це надає інформацію, як можна реагувати в подібній ситуації, яку неможливо контролювати. Він вчиться говорити «так, і...».

На сьогодні існує багато видів шоу-імпровізації. Це матчі, ліги, кафе-театр, дитячі театри, вуличні театри, вечори-імпровізації, захват-імпровізація. Шоу — це зв'язка кількох імпровізацій. Найвідоміша у франкомовному світі — матч-імпровізація. Театральний матч імпровізації було створено у 1977 р. у Квебеку, через експериментальний театр у Монреалі. Задум полягав у тому, щоби відмовитися від класичних майданчиків для виступів на користь спортивних майданчиків. Для того щоб порушити елітарність театру, була зроблена гібридизація спортивної форми хокейних матчів із незвичайністю текстового театру. Із цього формату розвинулася ліга, яка поєднувала кілька матчів. Ліга імпровізацій із самого початку була суто франкомовним явищем.

Багато імпровізаційних шоу жодним чином не засновані на змаганнях або будь-якій спортивній моделі. Наприклад кафе-театр. З 1990-х років франкомовні імпровізатори почали шукати інші формати шоу. Багато театрів-кафе почали пропонувати імпровізовані шоу у своїх програмах. У жовтні 2014 р. у Ліоні було створено перший у Франції театр-кафе імпровізації. Він пропонує щодня імпровізовані шоу всіх видів, а також навчання театральної імпровізації. Ще один вид — це вистава-імпровізація. Це театралізований твір без заздалегідь написаного тексту, без репетицій акторів. Цей жанр існував століттями відтоді, як у грецьких трагедіях був лише один сюжет історії та персонажів, а текстів як таких не було. У 2000 р. коміки з Квебеку привезли нову форму імпровізаційного шоу: Deus ex Machina. Із двох слів, обраних аудиторією, потрібно було зіграти дві різні імпровізації по 45 хвилин кожна. У Страсбурзі в 1999 р. було створено одну

з найпопулярніших на сьогодні концепцій у Франції — це захват-імпровазіація, у якій глядачі пишуть сюжети для двох борцівських дуетів. Суддя робить переходи від принципово однієї категорії гри до іншої (пісня, танець, гра кількох персонажів). Вуличний театр також вимагає імпровазіації через характер навколишнього середовища. На цьому засновано саму концепцію вуличного театру, щоб керувати непередбаченими подіями, пов'язаними зі специфікою вулиці та її шумами. Однак у більшості випадків існує початковий сценарій. Спільно ознака всіх цих шоу — участь публіки.

Головною ідеєю є те, що театральна імпровазіація допомагає людям покращити їх психічний стан та відчути творче піднесення. На думку дослідників Мічиганського університету та університету Стоуні Брук, лише 20 хвилин імпровазіації породжує в учасників почуття комфорту та толерантніше ставлення до невизначеності. Ці експерименти доводять, що імпровазіації корисні у звичайних соціальних взаємодіях. Загалом, на думку дослідників, імпровазіація покращує психічне здоров'я без негативних труднощів, пов'язаних із використанням інших терапевтичних втручань.

Отже, театр імпровазіації — це дуже популярне явище і корисне видовище. З одного боку, це розвага, а з іншого — тренування психоемоційного апарату. У галузі драматичної терапії широко використовується правило «Так, і...», засноване на прийнятті. Воно впливає позитивно на психіку актора й глядача. Глядач — це важлива частина шоу, який бере безпосередню участь. Ця участь зазвичай здійснюється через призначення теми. Часто участь потрібна в самих імпровазіаціях, щоб переспрямувати імпровазіацію для зручності публіки. Також імпровазіація надає натхнення і творче піднесення. Глядач різного віку та статі знайде щось на свій смак, тому що вибір видів імпровазіаційних шоу різноманітний.

Ю. Величева

ВИКОРИСТАННЯ ЕТНІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПРИ РОЗРОБЦІ ЗАДУМУ МАЙБУТНІХ ЕТНОФЕСТИВАЛІВ

Y. Velycheva

THE USE OF ETHNIC FEATURES OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN THE DEVELOPMENT OF THE CONCEPT OF FUTURE ETHNO-FESTIVALS

У наш час етнічне питання має великий резонанс. Українська культура визнається по всьому світу як цінна та важлива. Скрізь відбувається відродження аутентичних українських традицій, обрядів, свят. Безперечно, кожному регіону нашої країни притаманні свої неповторні звичаї, місцеві особливості святкування, подекуди навіть окремі регіони мають свої свята. Саме завдяки таким відмінностям у кожному регіоні України свого часу проводилися ті чи інші етнофестивалі або фольклорні фестивалі. У час коли в Україні йде повномасштабна війна, потрібно розуміти, яким буде майбутнє етнофестивалів. Для цього важливо проаналізувати досвід проведених раніше фестивалів та сформулювати найважливіші аспекти для проведення етнофестивалів після нашої Перемоги.

По-перше, фокусуючись на певній територіальній громаді як на місці розташування майбутнього етнофестивалю, слід дослідити та використати характерні ознаки місцевості, історії та традицій. Саме цей аспект істотно посприяє достовірному передаванню духу певного регіону. Аналіз традицій конкретної територіальної громади та перенесення їх у задум етнофестивалю допоможе